

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ОЦІНКИ ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто основні структурні компоненти корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства та система його методичного забезпечення щодо умов використання конкурентних переваг трансформаційної економіки, що ґрунтується на засадах документального підтвердження інформації.

The basic component models of corporate a brief-case potential of industrial enterprise are considered. The system of the methodical providing is developed in relation to the terms of taking competition advantages of transformation economy and it is grounded on the basics of documental confirmation of information.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Недостатньо позитивні тенденції, що складаються в інвестуванні технічного переозброєння, спад технологічного рівня основних фондів у промисловості знижують конкурентоспроможність промислових підприємств. На жаль, у технологічній частині капітальних вкладень домінує 3-й технологічний уклад. Це надзвичайно загрозлива картина, бо в даний час закладається майбутня структура випуску продукції, в якій домінуватиме саме цей технологічний уклад [1, с.287]. Технологічне відставання чималої частини українських промислових підприємств пов'язано з неадекватністю інфляційних та приватизаційних процесів, зменшенням вартості основного капіталу, фіктивним банкрутством, притаюванням прибутку. В цих умовах для пожвавлення економіки та руху до технологічного переозброєння, диверсифікації виробництва конкурентоспроможної продукції стають необхідними кардинальні рішення по визначенню пріоритетів науково-технічного розвитку. Запустити механізм прискорення темпів реальної концентрації та інтеграції капіталу на промислових підприємствах України можливо за умовами забезпечення їх інвестиційної привабливості і координації виробничо – господарської діяльності щодо використання технологічних і виробничих програм, поглиблення спеціалізації та розвитку коопераційних зв'язків.

Інвестування та інноваційні програми на промислових підприємствах необхідні для удосконалення ринкових механізмів і створення конкурентоспроможної ніші на глобальних ринках високотехнологічної продукції широкого асортименту за умовами зниження витрат. Це припускає реалізацію інвестиційного потенціалу промислових підприємств, розвиток сукупних інвестиційних можливостей в цілях досягнення інноваційних стратегій. Інвестиції справедливо розглядають як ключовий фактор економічного зростання та оновлення ресурсів промислового підприємства для ефективної підприємницької діяльності, що спрямована на досягнення економічних і соціальних результатів.

Сьогодні промислові підприємства зіштовхнулися із ситуацією, коли необхідно більше використовувати власні інвестиційні ресурси, зменшилися джерела іноземних інвестицій, банківських кредитів, доходу від продажу державного майна в процесі приватизації. Пропонування грошових ресурсів в якості довгострокового інвестиційного кредиту сьогодні характеризується високими відсотками, не має широкого практичного застосування і представляє одну з глобальних проблем української економіки. Банки частіше відмовляють в отриманні довгострокових кредитів як найбільше ризикованих і найменше забезпечених адекватними резервами. Фактичний обсяг банківських кредитів не відображає всього реального попиту на довгострокові грошові засоби. В банківському секторі відсутні дійові механізми щодо спрямування потоків інвестицій в більш ефективні інноваційні сфери промислового виробництва. Життєвою необхідністю можливо назвати залучення банків до

інвестиційних процесів з метою забезпечення економічного зростання виробництва. Основу взаємодії банків і промислових підприємств в цих умовах представляє реалізація закінчених інвестиційних проектів, їх масштабність і ефективність, механізм економічного обґрунтованого вибору об'єктів інвестиційної діяльності. Рациональна організація управління потенціалом промислового підприємства за умовами конкурентного ринку характеризується впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, новою моделлю економіки.

Сучасний темп економічного розвитку змушує промислові підприємства приділяти максимальну увагу раціональній організації управління потенціалом з врахуванням нових вимог до науково-технічного рівня, реформування і модернізації виробництва.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Розробки провідних учених економістів в методичних та організаційних засадах формування потенціалу підприємства представлені в наукових працях [2, с.26; 3, с.570; 4, с.26]. Визначено, що універсальним виміром елементів потенціалу є ціна або вартість. Потенціал підприємства, вважають науковці, доцільно характеризувати не одним, а сукупністю показників, причому залежно від природи самого показника, застосовувати чи то вартісну оцінку, чи то натуральну, чи то зовсім іншу – евристичну [2, с.83]. Оцінка економічного потенціалу підприємства виконується в натуральному і вартісному виразі [3, с.570]. Подальший розвиток концептуальних підходів й практичних механізмів запропоновано в методах оцінки рівня технологічної інноваційності промисловості за умовами технологічних перетворень в економіці. Найбільш суттєвими в оцінці рівня технологічної інноваційності промисловості учені вважають показники, що висвітлюють ресурсний потенціал і доводять результативність інноваційної діяльності [5, с.114]. Аналіз теоретичних основ оцінки потенціалу підприємства показує, що в оцінці використовуються різні методичні підходи. Водночас, проблеми теоретичного обґрунтування системи методичного забезпечення планової оцінки потенціалу та його видів залишаються дискусійними.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В епоху гіперконкурентного розвитку світових ринків поступово відбувається трансформація промислового підприємства на основі переходу екстенсивного індустріального масового виробництва до нового потенціалу, організованого на інформаційних ресурсах, технологіях, економіці знань. Конкурентоспроможність промислового підприємства все більше залежить від технологічного розвитку та використання інформаційного ресурсу. Потребують удосконалення методичні підходи до планової оцінки потенціалу промислового підприємства, з метою формування інформаційних ресурсів, які зменшують ступінь невизначеності вибору управлінських рішень. Особливої актуальності та практичної цінності набувають дослідження, що пов'язані з удосконаленням методичного забезпечення планової оцінки потенціалу промислового підприємства за умовами залучення інвестицій до інноваційних програм його розвитку.

Постановка завдання. Мета статті – визначити систему методичного забезпечення корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наукові підходи до оцінки потенціалу промислового підприємства визначають статичну і динамічну організацію системи його оцінки, що характеризуються використанням різноманітних методів оцінки. Властивості рівноваги відкритої системи оцінки потенціалу промислового підприємства виявляються в моделі його корпоративного портфелю і даний стан рівноваги є стійким. Компоненти відкритої системи методичного забезпечення корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства взаємодіють із зовнішнім середовищем. Практична стійкість комплексу залежить зовсім не тільки від кількості сконцентрованих в ньому активних опірів, а ще від засобу їх сполучення, від характеру їх організаційного зв'язку [6, с.207]. Важливість цього висновку вибачається в тому, що дана концептуальна характеристика стійкості відкритої системи представляє її спроможність до руху, самостійність, цілеспрямованість поведінки. Слід пам'ятати, що в явищах життя і поведінки нас цікавлять відносно стійкі, а не абсолютно стійкі стани [7, с.299]. Відносно стійка відкрита

система удосконалюється на основні економічних законів, законів організації, механізмів конкуренції, інших факторів, що забезпечують її формування.

Найважливішими умовами великих систем є чітко поставлена мета і правильно вибрана стратегія розвитку. Поєднання цих умов в організації потенціалу промислового підприємства висовує необхідність відкритих систем – корпорацій, залучених до економічної конкуренції на ринках продукції та послуг. Тим самим з'явиться умова для формування потужнішого організаційного ресурсу науково-технологічного потенціалу, становлення суб'єктів діяльності корпоративного рівня без яких процеси адаптації до ринків інших країн практично нереальні. Корпоративні організаційні ресурси вкрай необхідні в умовах зростаючих темпів глобалізації господарської діяльності [8, с.382].

Корпорації, що відповідають світовим стандартам є успішними за умовами концентрації капіталу, організації великого виробництва, конкурентоспроможного на глобальному ринку. В світовій практиці управління промисловим виробництвом корпорації характеризується корпоративним та оперативним управлінням, що потужно впливають на підвищення науково-технічного потенціалу промислових підприємств.

Світова ринкова економіка має чітко виражену корпоративну спрямованість, а глобальний ринок є ринком корпорацій. Ефективність корпоративних структур ґрунтується на використанні інвестиційних ресурсів в забезпеченні технологічного розвитку. Проте, необхідно зазначити на той факт, що корпоратизація промисловості в кожній країні пов'язана з конкретними економічними та соціальними умовами, основними з яких є відносини власності та пов'язані з ними методи корпоративного управління. Корпоративна форма власності в постіндустріальних країнах світу відтісняє приватну, віддає переваги інноваційному розвитку виробництва. Враховуючи досвід діяльності підприємств корпоративної власності в Україні, за даними наукових досліджень інституту економіки та прогнозування НАН України, проступає загальна тенденція: хоча підприємства державної та державно-корпоративної власності займають 2% у загальній кількості промислових підприємств, саме вони характеризуються найвищою активністю майже за всіма напрямками інноваційної діяльності [1, с.389]. Особливий інтерес являють собою механізми організації корпоративного управління тих промислових підприємств, основними елементами котрих є інтелектуальний, людський, соціальний капітал, корпоративне право, корпоративна культура, інформаційні технології. Корпоративний портфель потенціалу промислового підприємства є корпоративною концепцією управління потенціалом, системою пріоритетних видів потенціалу, що визначає конкурентні позиції організації у підвищенні ефективності виробництва (рис. 1).

Рис. 1. Система корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства

Формування корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства необхідно за умовами концентрації основного капіталу, акумулювання ресурсів та реалізації інвестиційно-інноваційних проектів в моделі нової економіки. Система корпоративного

портфелю потенціалу промислового підприємства складається із внутрішньої структури, зовнішнього середовища і оберненого зв'язку системи. Внутрішня структура системи корпоративного портфелю складається з підсистем: ресурсного, організаційного, стратегічного, управлінського та виробничого потенціалу промислового підприємства.

Ресурсний потенціал промислового підприємства створює підсистему забезпечення на «вході» системи. Організаційний потенціал промислового підприємства визначає підсистему, якою управляють за умовами стратегії потенціалу й міжнародної культури ведення бізнесу. Стратегічний потенціал промислового підприємства інтегрується зі всіма підсистемами корпоративного портфелю і розташовується в центрі системи. Управлінський потенціал промислового підприємства формує підсистему, за умовами конкурентоспроможної економіки. Виробничий потенціал промислового підприємства становить цільову підсистему і тому його раціонально розташовувати на «виході» системи. На рівні зворотного зв'язку системи визначаються інформаційні комунікації нового технологічного рівня, що дозволяють без значних капітальних витрат врахувати фактори розвитку світових ринків. Система методичного забезпечення корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства представляє цілісний комплекс взаємопов'язаних процесів планової оцінки на корпоративному, функціональному та оперативному рівні управління, економічних показників (вхід системи), планового потенціалу та його видів (вихід системи) (рис.2).

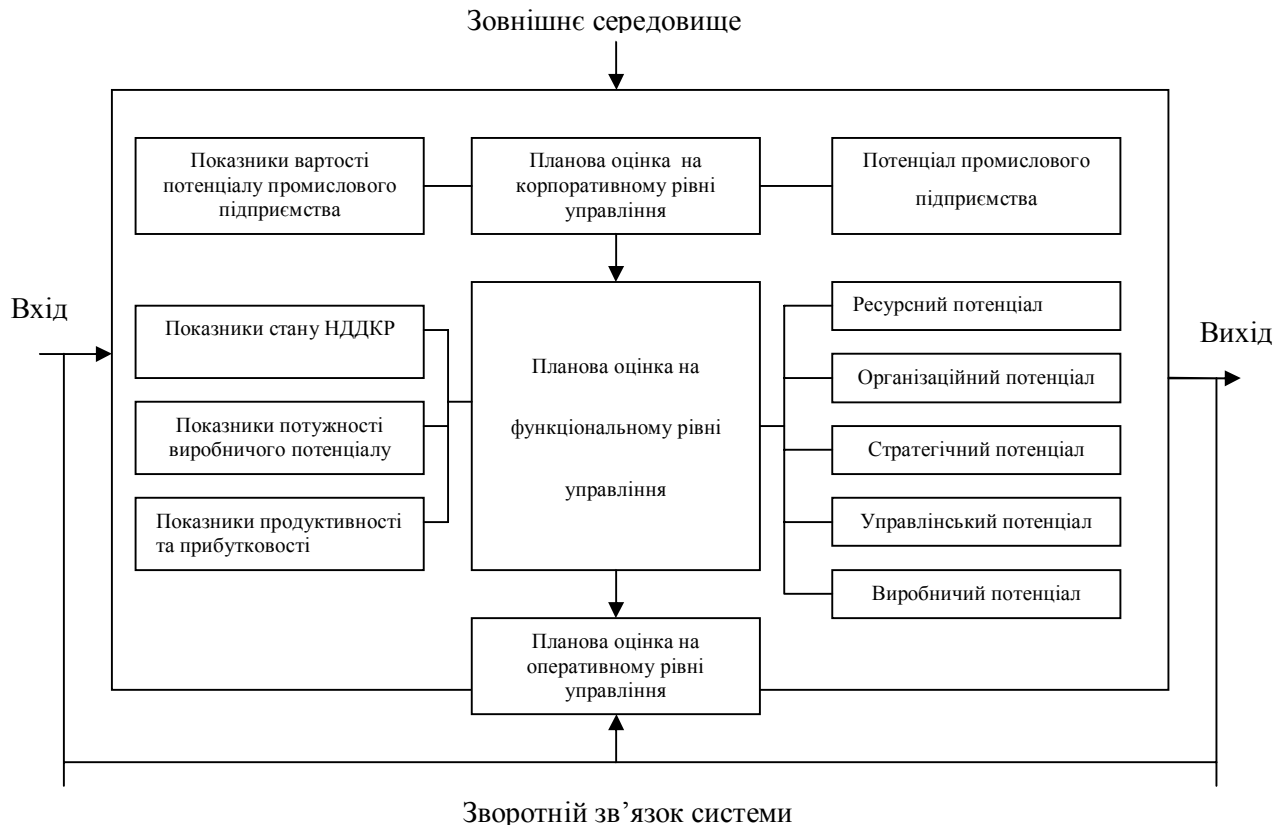

Рис. 2. Система методичного забезпечення корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства

Впровадження в практику планової оцінки потенціалу промислового підприємства дозволяє забезпечити розвиток корпоративного управління великим виробництвом, економічної безпеки, оцінити інвестиційну привабливість промислового підприємства. Технологічне оновлення промислового підприємства ґрунтується на прискоренні темпів концентрації та інтеграції капіталу, що лежать в основі формування корпоративних структур; модернізації виробництва на базі впровадження нових інформаційних технологій, високотехнологічної продукції, скорочення енергоємних, екологічно небезпечних виробництв.

Планова оцінка економічних показників в системі методичного забезпечення

корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства дозволяє визначити його стратегічні пріоритети за умовами сучасного конкурентного ринку, стимулює процеси створення нового виробництва, адаптованого в міжнародні технологічні системи. Економічні показники в системі визначаються на базі ринкового попиту на вироблення нової конкурентоспроможної продукції, що за своїми унікальними властивостями здатна витримувати ринкову кон'юнктуру світових стандартів. Головна мета планової оцінки економічних показників міститься в інтенсивному формуванні інформаційних ресурсів по впровадженню нових видів продукції, що користуються попитом у споживачів навіть не зважаючи на високі ціни. Планова оцінка потенціалу промислового підприємства засновується на тому, що вихідною базою для підвищення ефективності виробництва з використанням ресурсозберігаючих технологій, створенням нових та збереженням традиційних ринків збуту є підвищенням конкурентоспроможності продукції за умовами зростаючих темпів глобалізації господарської діяльності промислових підприємств.

Висновки і перспективи подальших розробок. Методичне забезпечення корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства ґрунтується на засадах документального підтвердження інформації. Основним критерієм обрана місія корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства, що визначає конкурентні переваги ресурсозберігаючого виробництва з інноваційним спрямуванням. Система методичного забезпечення корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства складається з входу, виходу, зовнішнього середовища та зворотного зв'язку системи. Структура системи методичного забезпечення корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства включає підсистему економічних показників (вхід системи); підсистему планового потенціалу та його видів (вихід системи); підсистему планування на корпоративному, функціональному і оперативному рівнях управління; зовнішнє середовище та обернений зв'язок системи. Запропоновані до планових розрахунків економічні показники в системі методичного забезпечення корпоративного портфелю потенціалу промислового підприємства представляють базу для економіко-математичного моделювання його структури та її прояв через взаємодію з зовнішнім середовищем.

Список використаної літератури

1. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України: [в 3т.] / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця, акад. НАН України Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б. Є. Кваснюка. – Т. І.: Економіка знань – модернізаційний проект України. – К.: Фенікс, 2007. – 554 с.
2. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: [навч. посіб.] / О. С. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2004. – 316 с.
3. Экономический потенциал административных и производственных систем: [монография] / под. общей ред. О. Ф. Балацкого. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2006. – 973 с.
4. Отенко І. П. Аналіз та оцінка стратегічного потенціалу підприємства: [наукове видання] / І. П. Отенко, Л. М. Малярець, Г. А. Іващенко. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2007. – 348 с.
5. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій / Відпов. ред. Ю. В. Кіндзерський. – К.: Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2007. – 408 с.
6. Богданов А. А. Тектология: (Всеобщая организационная наука). В 2 – х кн.: Кн. 1 / А. А. Богданов / Отд-ние экономики АН СССР, Ин-т экономики АН СССР. – М.: Экономика, 1989. – 304 с.
7. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України: [в 3 т.] / за ред. В. М. Гейця, В. П. Семиноженка, Б. Є. Кваснюка. – Т. 2: Інноваційно-технологічний розвиток економіки. – К.: Фенікс, 2007. – 564 с.